

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 3 listopada 2017 roku w sprawie z powództwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w C. przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia z siedzibą w W. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.417 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu .

Powyższe rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następującego stanu faktycznego : na podstawie zezwalania z dnia 11 czerwca 2012 roku (...) Inspektora Farmaceutycznego w Ł. powód prowadził aptekę ogólnodostępną o nazwie ZŁOTA APTEKA w Ł. przy ul. (...). Apteka zobowiązana była do realizacji recept zgodnie z uprawnieniami pacjenta , a w ramach tej działalności apteka zobowiązana była do dokonywania zbiorczego zestawienia recept podlegających refundacji . W dniu 3 lipca 2012 roku powód zawarł z Narodowym Funduszem Zdrowia Oddziałem Wojewódzkim w Ł. umowę oznaczoną numerem (...) na wydawanie refundowanego leku , środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobu medycznego na receptę . W umowie zaznaczono , że kierownikiem apteki jest B. C. jako uprawniona do pełnienia funkcji kierownika apteki . W umowie tej powód zobowiązał się również do tego , że apteka będzie wykonywać realizację recept zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz prawidłowo sporządzać zestawienie zbiorcze , zaś pozwany zobowiązał się do refundacji leków , środków spożywczych specjalnego znaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych wydawanych na receptę zrealizowaną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa oraz postanowieniami umowy . W dniu 3 września 2012 roku został zawarty aneks do umowy informujący o zmianie osoby pełniącej funkcję kierownika apteki , gdzie wskazana została jako pełniąca tę funkcję I. W. . Pismem z dnia 1 sierpnia 2015 roku I. W. poinformowała NFZ o zaprzestaniu przez nią świadczenia pracy dla powoda w aptece przy ul. (...) w Ł. od dnia 1 sierpnia 2015 roku , a do pisma zostało załączone zestawienie przeznaczone do refundacji za drugą połowę lipca 2015 roku .

W dniu 16 września 2015 roku powód zgłosił M. E. jako pracownika w PORTALU NFZ z zatrudnieniem od 3 sierpnia 2015 roku . Pismem z dnia 13 listopada 2015 roku NFZ odesłał zbiorcze zestawienie recept na leki , środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne za okres od 16 października 2015 roku do 31 października 2015 roku z powodu niewłaściwego podpisu po stronie kierownika apteki , bowiem zestawienie to zostało podpisane przez M. E. . W dniu 19 listopada 2015 roku powód złożył wniosek w Portalu świadczeniobiorcy o zmianie kierownika apteki z osoby I. W. na M. E. . W dniu 24 listopada 2015 roku Wojewódzki Inspektor Farmaceutyczny w związku z wnioskiem z dnia 27 października 2015 roku , uzupełnionym w dniu 19 listopada 2015 roku dotyczącym zmiany na stanowisku kierownika apteki ogólnodostępnej oraz na podstawie uchwały nr 507 z dnia 15 października 2015 roku Okręgowej Rady Aptekarskiej w Ł. o udzieleniu rękopisami należytego prowadzenia apteki przez M. E. postanowił zaakceptować mrg E. E. na kierownika apteki (...) w Ł. przy ul. (...) . W dniu 1 grudnia 2015 roku Prezes Zarządu (...) W. Sp . z o.o z w C. upoważnił P. K. do reprezentowania przed NFZ we wszystkich sprawach związanych z rejestracją apteki , podpisywaniem rachunków refundacyjnych , dokonywania wszelkich zmian danych , podpisywania wszelkich oświadczeń , składania wszelkich zmian danych , składania oraz odbierania wszelkich dokumentów oraz pism , aktualizacji zmienionych danych , udzielania wszelkich pełnomocnictw we wszystkich sprawach , których to pełnomocnictwo obejmuje oraz w jak najszerszym zakresie do załatwiania wszelkich niezbędnych spraw związanych z NFZ . W dniu 3 grudnia 2015 roku P. K. upoważnił M. E. do podpisywania rachunków refundacyjnych . W dniu 21 grudnia 2015 roku strony zawarły aneks nr (...) do umowy nr (...), w którym wskazały , że kierownikiem apteki jest M. E. . Pozostałe postanowienia umowy pozostały bez zmian . W dniu 28 grudnia 2015 roku zostało cofnięte powodowi zezwolenie na prowadzenie apteki ogólnodostępnej o nazwie Z. Apteka z Ł. przy ul. (...).

Na podstawie tak dokonanego ustalenia stanu faktycznego Sąd Rejonowy uznał , że skoro od 1 sierpnia 2015 roku dotychczasowy kierownik apteki – (...) przestała pełnić tę funkcję , a następny kierownik apteki – (...) została zaakceptowana na to stanowisko przez uprawnione podmioty w dniu 24 listopada 2015 roku , a aneks do umowy zmieniający nazwisko kierownika został zawarty w dniu 21 grudnia 2015 roku , to apteka ta działając w tym okresie była bez kierownika , jako jedynej osoby uprawnionej do sporządzania i składania zestawień do NFZ. W związku z tym

za ten okres powód nie może domagać się refundacji za sprzedane leki objęte umową . Ze względu na charakter tej umowy , która dotyczyła obrotu wrażliwymi i specyficznymi towarami jakimi są leki , środki specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wyroby medyczne oraz korzystaniem w tym zakresie ze środków publicznych , materia ta została poddana szczególnym i kompleksowym regulacjom prawnym . W związku z tym szczególnego znaczenia nabiera osoba kierownika apteki , który parafuje również umowę o refundacji leków i wyłącznie reprezentuje aptekę względem Funduszu w zakresie zadań realizowanych na podstawie ustawy z dnia 21 maja 2011 roku oraz podlega szczególnym procedurom powoływania na to stanowiska , chociażby ze względu na uzyskanie należytej rękojmi jej prowadzenia . Decyzja o akceptacji M. E. na stanowisko kierownika apteki została wydana w dniu 24 listopada 2015 roku i dopiero od tej daty można mówić o ewentualnym zwrocie refundowanych świadczeń z recept podpisanych przez kierownika apteki (...) . Umowa o refundację u swoich podstaw zakłada w pierwszej kolejności skuteczne ustanowienie kierownika apteki , który tym sposobem gwarantuje jej właściwą realizację i jest wyłącznie uprawniany do złożenia zestawienia warunkującego refundację .

Dodatkowo Sąd Rejonowy wskazał , że do zamknięcia rozprawy strona powodowa nie przedstawiła żadnych dowodów wykazujących roszczenie co do wysokości , mimo iż kwestia ta była podniesiona w zarzutach w odpowiedzi na pozew . To na stronie powodowej ciążył obowiązek udowodnienia okoliczności będącej przedmiotem roszczenia zarówno co do zasady jak i co do wysokości . Nie wystarczającym jest w tym zakresie zestawienie elektroniczne złożone przez stronę powodową po zamknięciu rozprawy .

Apelację od zapadłego wyroku złożyła strona powodowa wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództw w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania , z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego , w tym kosztów zastępstwa procesowego .

Zaskarżonemu wyrokowi skarżący zarzucił naruszenie prawa procesowego :

1. art. 233 § 1 kpc w związku z art. 245 kpc poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów i uznanie za niewiarygodne sporządzone przez powoda zestawienia wskazujące na wysokość należnej kwoty tytułem refundacji pomimo , że pozostawały one spójne z innymi dowodami uznanymi przez Sąd za wiarygodne tj zeznaniami świadka P. K. oraz nieuwzględnienie okoliczności , że zestawienie ma równoważną moc dowodową w porównaniu z innymi dokumentami tj receptami i zestawieniami refundacyjnymi , których nieprzedłożenie przez powoda stało się podstawą wyrokowania ;
2. Art. 233 § 1 kpc poprzez odmówienie mocy dowodowej zestawieniu refundacyjnemu za okres od 16 października 2015 roku do 31 października 2015 roku załączonemu do odpowiedzi na pozew i nieuwzględnieniu roszczenia także w tym zakresie , pomimo , że zestawienie spełniało wszelkie wymogi , na które wskazywał Sąd I instancji
3. Art. 328 § 2 kpc poprzez nie odniesienie się w uzasadnieniu wyroku do zeznań świadka P. K. w zakresie , w jakim potwierdzały one wysokość należności dochodzonej w niniejszym postępowaniu

Ponadto zaskarżonemu orzeczeniu skarżący zarzucił naruszenie prawa materialnego poprzez błędną wykładnię , bądź niewłaściwe zastosowanie w postaci :

1. naruszenia art. 41 ust 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o refundacji leków , środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych poprzez jego błędną wykładnię , która doprowadziła do wniosku , że ustanowienie kierownika apteki ogólnodostępnej nastąpiło z chwilą obowiązywania aneksu do umowy refundacyjnej , podczas gdy ustanowienie kierownika ma miejsce z chwilą zawarcia z nim stosowniej umowy ;
2. art. 46 ustawy refundacyjnej poprzez jego niezastosowanie do niniejszej sprawy i uznanie , że mimo spełnienia wskazanych w nim koniecznych do wypłaty refundacji , świadczenie pozwanego jest co do zasady nienależne powodowi ;

3. art. 44 i 47 ustawy refundacyjnej poprzez ich niewłaściwe zastosowanie do sprawy i przyjęcie ich jako podstawy oddalenia powództwa ;

4. art. 99 ust 4 a w związku z art. 88 ustawy z dnia 6 września 2001 roku – Prawo farmaceutyczne poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie , że ustanowienie kierownika apteki następuje z chwilą jego akceptacji przez właściwego miejscowo wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego , podczas gdy ma to miejsce na skutek czynności prawnej dokonanej pomiędzy podmiotem prowadzącym aptekę ogólnodostępną a kandydatem na kierownika .

Sąd Okręgowy zważył , co następuje :

Apelacja nie jest zasadna i podlega oddaleniu .

Wbrew twierdzeniom skarżącej ocena wiarygodności i mocy dowodów , przeprowadzonych w sprawie została przez Sąd Rejonowy dokonana w sposób rzetelny , zgodnie z kryteriami zakreślonymi w art. 233 § 1 kpc . Zgodnie z utrwaloną wykładnią kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów grupuje się następująco : 1/ doświadczenie życiowe, 2/ inne źródła wiedzy 3/ poprawność logiczna 4/ prawdopodobieństwo wersji .

W apelacji strona powodowa nie wykazała , aby doszło do oceny dowodów zgromadzonych w sprawie z uchybieniem któregokolwiek z kryteriów , o których mowa powyżej . Skuteczne postawienie takiego zarzutu nie może bowiem polegać na stawianiu odmiennych ustaleń faktycznych pozostających subiektywną oceną skarżącej . Podnieść należy, że jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym , to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu , na podstawie tego materiału dowodowego dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w wypadku , gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego , jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo – skutkowych , to przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może być skutecznie podważona (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 II CKN 817/00 LEX nr 56906)

W ocenie Sądu Okręgowego apelacja powódki nie zawiera argumentacji , która mogłaby skutecznie podważyć dokonaną przez Sąd I instancji ocenę materiału dowodowego . W utrwalonej linii orzeczniczej wskazywano bowiem , że swobodna sędziowska ocena dowodów może być podważona jedynie wówczas , gdyby okazała się rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1997 II UKN 77/96 , z dnia 27 lutego 1997 I PKN 25/97 OSNAPiUS nr 21 poz. 420)

Sąd I instancji prawidłowo również wywiódł i wskazał na szczególną funkcję jaką w prowadzeniu apteki ogólnodostępnej spełnia kierownik apteki , a zwłaszcza w zakresie zdolności ubiegania się o refundację leków , środków żywnościowych specjalnego znaczenia żywieniowego i artykułów medycznych .

Ustawa o refundacji zawiera jedynie ogólne przepisy dotyczące trybu zawierania umowy na realizację recept . Zakres przedmiotowy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o refundacji leków , środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych został zawarty w art. 1 , w którym mowa o tym , że ustawa określa między innymi zasady , warunki i tryb podejmowania decyzji administracyjnej o objęciu refundacją leków , środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego , wyrobów medycznych i uchylenia tej decyzji , kryteria tworzenia poziomów odpłatności i grup limitowych leków , zasady i tryb oraz kryteria ustalania urzędowych cen zbytu , zasady ustalania cen leków , zasady finansowania ze środków publicznych wyrobów medycznych , obowiązki aptek wynikające z obrotu lekami objętymi decyzjami a także zasady kontroli aptek . Ustawa ta reguluje więc zarówno sposób określania listy leków podlegających refundacji , wraz ze sposobem dochodzenia do tworzenia list leków refundowanych , limitów refundacji jak i sposobu realizacji tej refundacji w odniesieniu do poszczególnych aptek . W końcu ustawa ta poddaje rygorom odpowiedzialności za uchybienie tej procedurze , zwłaszcza w zakresie kontroli aptek pod kątem prawidłowości zestawień będących podstawą refundacji za leki , środki żywieniowe i

wyroby medyczne . W regulacji zawartej w ustawie szczególnego znaczenia nabiera funkcja kierownika apteki , co ma bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie również w niniejszej sprawie .

Na poziomie ustawowym dokumentacja niezbędna do zawarcia umowy na realizację recept została uregulowana w art. 41 ust 4 . W przepisie tym określono listę dokumentów , jakie podmiot prowadzący aptekę musi przedstawić , aby taka umowa została zawarta . Lista ta zawiera : kopię zezwolenia na prowadzenie apteki , kopię dokumentów uprawniających kierownika apteki do pełnienia tej funkcji , aktualną ewidencję osób zatrudnionych w aptecę wraz z numerami dokumentów uprawniających do wykonywania zawodu , numer rachunku bankowego podmiotu prowadzącego aptekę .

W celu realizacji świadczeń wynikających z ustawy refundacyjnej podmiot prowadzący aptekę zawiera umowę z Funduszem na wydawanie refundowanego leku . Stroną tej umowy jest podmiot prowadzący daną aptekę , a z drugiej strony Fundusz Zdrowia . Umowa ta jest dodatkowo podpisywana przez kierownika apteki (art. 41 pkt 3) . Ustawa więc wprowadza essentialia negotii umowy na realizację recept , a pierwszym z nich jest podanie imienia i nazwiska osoby będącej kierownikiem apteki . Doniosła rola kierownika apteki wynika więc z treści art. 41 ust 3 ustawy , a wynika to z konieczności zagwarantowania właśnie przez kierownika apteki prawidłowego jej funkcjonowania. Można stwierdzić więc , że brak podpisu kierownika apteki prowadzi do bezskuteczności takiej umowy . Rola kierownika została zdefiniowana przez art. 99 ust 4 a -ustawy Prawo farmaceutyczne który stanowi , że podmiot prowadzący aptekę jest obowiązany zatrudnić osobę odpowiedzialną za prowadzenie apteki , o której mowa w art. 88 ust 2 , dającą rękojmię należytego prowadzenia apteki . Rękojmia należytego prowadzenia apteki jest swoistą gwarancją o charakterze etycznym i daje gwarancję prawidłowej postawy osoby kierującej apteką . Utrata tej rękojmi przez kierownika apteki doprowadza do utraty zezwolenia na prowadzenie apteki , a umowa zawarta między Oddziałem Funduszu a podmiotem prowadzącym aptekę będzie musiała ulec rozwiązaniu albowiem podmiot prowadzący aptekę przestanie spełniać wymagania niezbędne do zawarcia umowy . W przypadku zmiany kierownika apteki powstaje wymóg zawarcia aneksu do umowy w formie pisemnej , a uchybienie temu wymogowi oznacza , że zmiana nie odnosi skutków w relacji przedsiębiorcy z Funduszem .

Powyższe przypomnienie znaczenia kierownika apteki , szczegółowo wskazane z uzasadnieniem rozstrzygnięcia przez Sąd I instancji zostały powtórzone przez Sąd Odwoławczy w kontekście zarzutów apelacji zmierzających do wykazania , że podmiot prowadzący aptekę ma pełną swobodę w wyznaczaniu osoby , której powierza funkcję kierownika apteki , sposobu powierzenia tej funkcji oraz sposobu reprezentacji apteki przy ubieganiu się o refundację leków . W tym kontekście nieprawidłowy jest zarzut apelacji zmierzający ku temu , że zawarcie umowy z M. E. z jej oświadczeniem o podjęciu się funkcji kierownika apteki jest wystarczającym sposobem zmiany na stanowisku kierownika , akceptowanym przy zwrocie refundacyjnym . Strona skarżąca pomija w swoich wywodach fakt , że skuteczność posiadania uprawnień kierownika apteki zależy również od uchwały Okręgowej Rady Aptekarskiej o udzieleniu rękojmi i akceptacji zmiany kierownika przez Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego .

Należy bowiem przypomnieć , zgodnie z ustaleniami faktycznymi Sądu I instancji , że dotychczasowy kierownik apteki przestał pełnić tę funkcję 1 sierpnia 2015 roku , natomiast wniosek dotyczący zmiany na stanowisku kierownika został złożony do Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego dopiero 22 października 2015 roku , a podpisanie aneksu do umowy o refundacji leków nastąpiło 21 grudnia 2015 roku . Tak więc strona skarżąca nie dochowała podstawowych warunków w zakresie zgłoszenia zmiany na stanowisku kierownika apteki i pozostaje w błędzie uznając , że skuteczne dla celów ubiegania się o refundację leków przez NFZ jest ustanowienie M. E. kierownikiem w dniu 3 sierpnia 2015 roku tj jest w dniu podpisania przez nią oświadczenia o objęciu funkcji kierownika apteki , bowiem zmiana kierownika pozostawałaby poza zasięgiem kontroli podmiotu który dokonuje refundacji .

Sąd I instancji prawidłowo więc wywiódł , że podstawą oddalenia powództwa był brak podpisu osoby uprawnionej do dokonywania zestawień , będących następnie przedmiotem refundacji . Brak ten nie mógł być uzupełniony przez złożenie takiego podpisu przez inną osobę , w tym przez P. K. , który powołuje się na szerokie pełnomocnictwo udzielone mu przez Zarząd spółki będącej właścicielem apteki . Dowodem w sprawie nie mogło być również zestawienie złożone w przy pozwie wskazujące kwoty refundacji , bowiem z punktu widzenia dowodu nie spełnia tego

kryterium , dane w nim wskazane nie są bowiem w żaden sposób weryfikowalne zarówno przez stronę pozwaną , jak i przez Sąd .

Powyższe rozważania w kontekście oceny zasadności zarzutów apelacji prowadzą do wniosku , że apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie i na podstawie art. 385 kpc podlega oddaleniu jako bezzasadna .

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie § 2 pkt 6 oraz § 10 pkt 1 ppkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz U z 2015 poz. 1804 ze zm) .